ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ԵՊՀ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

1(1) 2018

Երևան - 2018

Հրատարակության է երաշխավորել
ԵՊՀ գիտական խորհուրդը

Գլխավոր խմբագիր՝
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր,
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գ. Ս. Ղազինյան

Գլխավոր խմբագրի տեղակալներ՝
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Մ. Հայկյանց
իրավ. գիտ. թեկնածու,
դոցենտ Կ. Ա. Գևորգյան

Խմբագրակազմ՝
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Հ. Գաբուզյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ս. Ա. Դիլբանդյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Գ. Վաղարշյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Գ. Բ. Դանիելյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Վ. Վ. Ստեփանյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Վ. Դ. Ավետիսյան
իրավ. գիտ. թեկնածու,
դոցենտ Ս. Գ. Մեղրյան

Հիմնադիր և հրատարակիչ՝
Երևանի պետական
համալսարան

Խմբագրության հասցեն՝
ՀՀ, 0025, Երևան,
Ալեք Մանուկյան 1,
ԵՊՀ իրավագիտության
ֆակուլտետ:
Հեռ.՝ 060-71-02-43

Էլ. կայք՝ publications.ysu.am
publishing.ysu.am

Խմբագրությունը կարող է
հրապարակել նյութեր՝
համամիտ չլինելով
հեղինակների
տեսակետներին:

e-mail: law@ysu.am
Տպագրական 32.625 մամուլ:

Տպաքանակը՝ 100
Հանձնված է շարվածքի՝
15.01.2018
Հանձնված է տպագրության՝
20.04.2018

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Արթուր Վաղարշյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԱՌՈՒԹԱՎՈՐՄԱՆ ՓՈՐՁԸ ԵՎ ԱՐԴԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ 7

Վիկտորյա Օհանյան

ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ՄԻՋՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԵՎ ԻՆՏԵԳՐԱԼ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 21

Տարոն Սիմոնյան

ԻՐԱՎԱԲԱՆԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ XXI ԴԱՐՈՒՄ. ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ 34

Ваге Геворкиян

К ВОПРОСУ О МЕХАНИЗМЕ ВЛАСТИ КАК О СТРУКТУРНОМ ЭЛЕМЕНТЕ ПОЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОБЩЕСТВА 46

Գևորգ Դանիելյան

ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ 58

Վարդան Այվազյան

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍԻՍՏԵՄԱՏԵԽՆԻԿԱՆ 78

Անահիտ Մանասյան

ԿԱՅՈՒՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐԴԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ 95

Ռուստամ Մախմուդյան

ԵԶԴԻՆԵՐԻ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅՈՑ ԵՂԵՌՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆՈՐԵՆ ՉՃԱՆԱՉՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 111

Հասմիկ Ենգոյան

2016 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 16-Ի «ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔՈՎ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ 130

Рита Арустамян
ФУНКЦИЯ ОХРАНЫ ПРАВ И СВОБОД ГРАЖДАН И ИХ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПЕРЕД ОБЩЕСТВОМ 138
Դավիթ Հակոբյան
ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ՈՒ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ, ԴՐԱՆՑ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԱՄՐԱԳՐՈՒՄԸ 154
Լիպարիտ Մելիքջանյան
ՀՀ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՍԵՐՎԻՏՈՒՏԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ 166
Արսեն Թավադյան
ԱՆՎԱՎԵՐ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 176
Ռաֆիկ Գրիգորյան
ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ ՎԱՂԱԺԱՄԿԵՏ ՄԱՐՄԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 189
Արա Գաբուզյան
ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ՆԱԽԱԳԾՈՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՆԱԽԱՏԵՍԵԼՈՒ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ 203
Աննա Մարգարյան
ԱՆՉԱՓԱՀԱՄՆԵՐԻ ՇԵՂՎՈՂ ՎԱՐՔԱԳԾԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ 213
Тигран Симонян
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ, ГОСУДАРСТВЕННО-ПРАВОВЫЕ, ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ И ВОСПИТАТЕЛЬНЫЕ МЕРЫ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ ПРЕСТУПНОСТИ МОЛОДЕЖИ 234
Սամվել Դիլբանդյան
ՔՐԵԱԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ԷԱԿԱՆ ԽԱԽՏՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԻ ԲԵԿԱՆՄԱՆ ՀԻՄՔ 262

Վահե Ենգիբարյան
ԴԱՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ ՀՀ ՔՐԵԱԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ.....276
Տաթևիկ Սուջյան
ԱՆՁԻ ԿՈՂՄԻՑ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԳԱՂՏՆԻ ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ԱՊԱՑՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼՈՒ ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ.....296
Արմեն Հովհաննիսյան
ՆՈՐ ԵՐԵՎԱՆ ԵԿԱԾ ԵՎ ՆՈՐ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐՈՎ ԲՈՂՈՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ.....314
Մերգեյ Մարաբյան
ԱՆՉԱՓԱՀԱՍԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԿԱՄ ՊԱՏԺԻՑ ԲՆՈՒՅԹԻ ՀԱՐԿԱԴՐԱՆՔԻ ՄԻՋՈՑ ԿԻՐԱՌԵԼՈՎ ՔՐԵԱԿԱՆ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ.....326
Հրայր Ղուկասյան, Անահիտ Հարությունյան
ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՏԱԿՏԻԿԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔՆԵՐԻ ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ.....352
Գուրգեն Ներսիսյան
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹՈՒՄ ՄԵՂԱԴՐՅԱԼԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ.....375
Մերգեյ Մեղրյան
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ՆԱԽԱԳԻԾԸ. ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ.....395

Վահե Հովհաննիսյան
ՈՂՋԱՄԻՏ ԺԱՄԿԵՏՈՒՄ ԳՈՐԾԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 430
Վարդուշ Եսայան
ՀԱՅՑԱՊԱՀԱՆՋԻ ՓՈՓՈԽՄԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ
ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 445
Վահագն Դալլաքյան
ՀԱՅՑԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ..... 458
Օլիմպիա Գեղամյան
ՋՐՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԱՐՏԱԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ՈՐՈՇ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 472
Տիգրան Խաչիկյան
ԵԱՏՄ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ «ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ ՄԻՋԵՎ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ 484
Հեղինե Գրիգորյան
ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ 496
Անի Սիմոնյան
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 513

2016 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 16-Ի «ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔՈՎ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ

Հասմիկ Ենգոյան

«Գնումների աջակցման կենտրոն» ՄՊԸ-ի հիմնադիր-նախագահ,
ԵՊՀ սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի դոցենտ,
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու

2016 թ. դեկտեմբերի 16-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է «Գնումների մասին» ՀՀ նոր օրենք (այսուհետ նաև՝ Օրենք), որը ուժի մեջ է մտել օրենքի պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող իններորդ օրը, այն է՝ 2017 թ. ապրիլի 25-ին:

«Գնումների մասին» ՀՀ նոր օրենքի ընդունմամբ վերանայվել է գնումների բողոքարկման արտադատական համակարգը, և ներդրվել նոր իրավական կարգավորմամբ նոր ինստիտուտ, որին վերապահվել է իրավունք արտադատական կարգով քննելու պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի որոշումների դեմ բերված բողոքները:

Համաձայն «Գնումների մասին» 2016 թ. ՀՀ օրենքի 47-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների դեմ բերված բողոքների քննումն իրականացնում է **ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհուրդը** (այսուհետ նաև՝ խորհուրդ):

«Գնումների մասին» 2016 թ. ՀՀ օրենքով ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդի իրավական կարգավիճակին վերաբերող դրույթների վերլուծությունը թույլ է տալիս բացահայտել որոշ հիմնախնդիրներ, որոնք նվազեցնում են գնումների բողոքարկման արտադատական համակարգի արդյունավետությունը:

Այսպես՝ Օրենքի 47-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ ***գնումների բողոքարկման խորհուրդը անշահախնդիր և անկախ քննություն իրականացնող մարմին է***, որը շահագրգռված չէ կոնկրետ գնումների գործընթացի արդյունքներով և իր պարտականությունների ու իրավունքների կատարման ժամանակ պաշտպանված է արտաքին ազդեցություններից: Խորհրդի անդամները բողոքներն ու-

սումնասիրում են պատշաճ մանրամասնությամբ և անաչառորեն: Խորհրդի անդամները սույն օրենքով նախատեսված լիազորություններն իրականացնելիս անկախ են գնման գործընթացի մասնակիցներից, այդ թվում՝ պատվիրատուներից, ինչպես նաև պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններից ու պաշտոնյաներից և պարտավոր են բացառապես ղեկավարվել օրենքով և կիրառել այն:

Օրենքի 49-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ բողոքը քննվում է խորհրդի անդամի կողմից՝ միանձնյա, ղեկավարվելով սույն օրենքով և նորմատիվ իրավական այլ ակտերով: Բողոքը քննելիս խորհրդի անդամը հանդես է գալիս որպես գնումների բողոքարկման խորհուրդ:

Օրենքի 46-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետի համաձայն՝ յուրաքանչյուր անձ իրավունք ունի դատական կարգով բողոքարկելու գնումների բողոքարկման խորհրդի գործողությունները (անգործությունը) և որոշումները:

Միևնույն ժամանակ Օրենքի 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ գնումների, այդ թվում՝ բողոքի քննման հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, և դրանք կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ:

Վերոհիշյալ իրավական նորմերից, նախ, անհասկանալի է, թե ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհուրդը կարելի՞ է դիտարկել որպես պետական մարմին, և ինչպիսի՞ կազմակերպաիրավական ձև ունի այն, ինչի վերաբերյալ Օրենքը որևէ նշում չի պարունակում:

Նշված օրենսդրական բացի հետևանքով պրակտիկայում ստեղծվել է մի փակուղային իրավիճակ, երբ անձը զրկվում է դատական կարգով գնումների բողոքարկման խորհրդի որոշումները բողոքարկելու հնարավորությունից:

Մասնավորապես ներկայումս շահագրգիռ անձինք, ղեկավարվելով Օրենքի 46-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետով, դատական կարգով բողոքարկում են խորհրդի որոշումները քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով, սակայն դատարանը վարույթ չի ընդունում ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդի որոշումների դեմ ներկայացված հայցերը: Դատարանի հիմնավորմամբ՝ «ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 87-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ ենթակետի համաձայն՝ հայցադիմու-

մում պետք է նշվեն գործին մասնակցող …իրավաբանական անձի անվանումը, նրանց գտնվելու վայրի հասցեները: Համաձայն ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 29-րդ հոդվածի 3-րդ մասի՝ պատասխանողներ են քաղաքացիները և իրավաբանական անձինք, որոնց դեմ հայց է հարուցվել: ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 58-րդ հոդվածի համաձայն՝ իրավաբանական անձն ունի իր անվանումը, որը ցուցում է պարունակում նրա կազմակերպական-իրավական ձևի մասին: Տվյալ դեպքում հայցվոր կողմը պահանջն ուղղել է ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդին՝ չնշելով իրավաբանական անձի ձևի մասին ցուցում պարունակող տեղեկություններ, որից հնարավոր կլիներ հանգել եզրակացության վերջինիս կազմակերպական-իրավական ձևի մասին: ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 92-րդ հոդվածը սահմանում է, որ դատավորը վերադարձնում է հայցադիմումը, եթե չեն պահպանվել օրենսգրքի 87-րդ հոդվածում սահմանված՝ հայցադիմումի ձևին և բովանդակությանն առաջադրվող պահանջները»[1]:

Վերոհիշյալի արդյունքում անձը փաստացի չի կարողանում իրացնել Օրենքի 46-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետով երաշխավորված գնումների բողոքարկման խորհրդի որոշումները դատական կարգով բողոքարկելու իր իրավունքը, ինչն էլ իր հերթին հանգեցնում է ՀՀ Սահմանադրությամբ երաշխավորված դատական պաշտպանության իրավունքի խախտմանը:

Երկրորդ, ինչպես արդեն նշվել է, Օրենքի 47-րդ հոդվածի 2-րդ մասը գնումների բողոքարկման խորհուրդը ճանաչում է որպես անշահախնդիր և անկախ քննություն իրականացնող մարմին:

Սակայն դրա հետ միաժամանակ նույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ օրենքով նախատեսված լիազորությունների իրականացման համար խորհրդի անդամը ստանում է վարձատրություն պետական բյուջեի միջոցների հաշվին ***լիազորված մարմնի միջոցով*** **(տվյալ դեպքում՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը):**

Նույն հոդվածի 5-րդ մասը սահմանում է, որ **օրենքով խորհրդին վերապահված լիազորությունների կատարման համար անհրաժեշտ աշխատանքային պայմաններն ապահովում է լիազորված մարմինը:**

---

[1] Տե՛ս ԵԱՔԴ/3555/02.17., ԵԱՔԴ/2177/02/17, ԵԱՔԴ/3272/02/17 և այլ քաղաքացիական գործերով կայացրած որոշումները:

Այսպիսով՝ ստացվում է մի իրավիճակ, երբ օրենքով երաշխավորված անկախ մարմինը՝ ի դեմս գնումների բողոքարկման խորհրդի, օժտված չէ ֆինանսական ինքնուրույնությամբ, չունի սեփական բյուջե, իսկ խորհրդի անդամը վարձատրությունը ստանում է ՀՀ ֆինանսների նախարարության բյուջեից: Եվ ավելին, խորհրդին անհրաժեշտ աշխատանքային պայմաններն ապահովում է նույն ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը:

Թվարկված դրույթներից ակնհայտ է, որ այն որպես պետական մարմին, օժտված չէ կազմակերպական ինքնուրույնությամբ և առանձնացվածությամբ, որպես սեփականություն չունի առանձնացված գույք և, որպես հետևանք, իր պարտավորությունների համար պատասխանատու չէ այդ գույքով, չի կարող իր անունից ձեռք բերել և իրականացնել գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտականություններ, դատարանում հանդես գալ որպես հայցվոր կամ պատասխանող:

Պետք է նշել, որ «Գնումների մասին» 2016 թ. ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի համաձայն՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը իրականացնում է գնումների գործընթացի կարգավորումը և համակարգումը: Որպես տվյալ ոլորտում լիազորված մարմին՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը, ի թիվս այլ լիազորությունների, պատվիրատուներին մեթոդական օժանդակություն է ցուցաբերում գնումների գործընթացի կազմակերպման հարցում, ինչպես նաև իրականացնում է էլեկտրոնային գնումների համակարգի սպասարկման և համակարգման գործառույթները:

Սակայն պրակտիկայում հանդիպում են դեպքեր, երբ մասնակիցների կողմից ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդում վիճարկվում են պատվիրատուի կողմից կայացրած այնպիսի որոշումներ, որոնք կայացվել են ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից տրված մեթոդական պարզաբանումների հիման վրա, կամ մասնակցի կողմից բողոքարկվում են էլեկտրոնային գնումների համակարգի աշխատանքի թերությունները, երբ, ինչպես նշվեց, այդ համակարգի սպասարկման և համակարգման գործառույթը իրականացնում է ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը:

Նման դեպքերը, անխոս, կասկածի տեղիք են տալիս, թե ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհուրդը, լինելով ֆինանսական կախ-

վածության մեջ ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից, արդյո՞ք կկարողանա իրականացնել բողոքի անկախ քննություն:

Մեր կարծիքով՝ նման իրավական կարգավորման պայմաններում հարցականի տակ է դրվում ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդի իրական անկախությունը, քանզի ֆինանսական անկախության բացակայությունը, ավելին, օրենքով անկախ ճանաչված մարմնի ֆինանսական կախվածությունը գնումների ոլորտում լիազորված պետական մարմնից, ինքնին, կարող են հանգեցնել ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդի իրավական անկախության խաթարմանը:

ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդի անկախության ապահովման կարևորագույն երաշխիքներից մեկը այդ մարմնի ձևավորման կարգն է:

Այսպես՝ «Գնումների մասին» 2016 թ. ՀՀ օրենքի 48-րդ հոդվածի համաձայն՝ Խորհուրդը կազմված է մինչև երեք անդամից: Խորհրդի անդամները նշանակվում են հինգ տարի ժամկետով: Խորհրդի առաջին կազմի անդամների նշանակման ժամկետներն են՝ մեկ անդամի համար՝ երեք տարի, մեկ անդամի համար՝ չորս տարի, մեկ անդամի համար՝ հինգ տարի: Խորհրդի անդամներին նշանակում (հինգ տարի ժամկետով) և սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում ազատում է Հայաստանի Հանրապետության նախագահը Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի ներկայացմամբ:

Մինչդեռ գնումների մասին նախկին օրենսդրությամբ նախատեսված էր ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդի ձևավորման միանգամայն այլ կարգ:

Մասնավորապես ՀՀ կառավարության 10.02.2011 թ. N 168-Ն որոշմամբ հաստատված «Գնումների գործընթացի կազմակերպման» կարգի (ուժը կորցրել է) 104-րդ կետի համաձայն՝ բողոքարկման խորհրդի կազմում իրավասու մարմնի կողմից ներկայացված թեկնածուն ընդգրկվում է գնումների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության իմացությունը գնահատվելուց հետո, եթե վերջինս ունի բարձրագույն կրթություն և առնվազն 3 տարվա մասնագիտական գործունեության փորձ: Գնահատումն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարությունը **թեստավորման միջոցով**: Թեստը կազմվում է գնումների հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերից:

2010 թ. դեկտեմբերի 22-ի «Գնումների մասին» օրենքի 47-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ ստացված յուրաքանչյուր բողոքը քննելու համար խորհրդի անդամներից ձևավորվում է երեք անձից բաղկացած հանձնաժողով: Յուրաքանչյուր դեպքում հանձնաժողովի կազմի ընտրությունը կատարվում է **ռոտացիոն կարգով**՝ պատահական ընտրությամբ:

Համադրելով ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդի ձևավորման ներկայացված երկու եղանակները՝ գտնում ենք, որ ***թեստավորման արդյունքում*** ձևավորված ՀՀ գնումների բողոքարկման խորհրդի անդամներից յուրաքանչյուր բողոքի դեպքում ***ռոտացիոն կարգով*** ընտրված հանձնաժողովը օբյեկտիվորեն կարող է համարվել ավելի անկախ, անաչառ և ներգործությունից զերծ մարմին, քան կարող է լինել նշանակովի եղանակով ձևավորվածը:

Գնումների բողոքարկման արտադատական համակարգի արդյունավետության նվազմանը հանգեցնում է նաև 2016 թ. «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով խորհրդի լիազորությունների շրջանակի կրճատումը:

Այսպես՝ «Գնումների մասին» թե՛ 2010 թ. և թե՛ 2016 թ. ՀՀ օրենքները սահմանում են, որ անգործության ժամկետը պայմանագիր կնքելու մասին որոշման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվա և պատվիրատուի կողմից պայմանագիրը կնքելու իրավասության առաջացման օրվա միջև ընկած ժամանակահատվածն է: **Միևնույն ժամանակ երկու օրենքներն էլ արգելում են պատվիրատուներին կնքել պայմանագիր անգործության ժամկետում:**

Վերոհիշյալից ելնելով՝ 2010 թ. «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 48-րդ հոդվածի 6-րդ մասի 3-րդ կետով **խորհրդին իրավունք էր վերապահվել չեղյալ հայտարարելու կնքված պայմանագիրը, եթե պատվիրատուն կնքել էր պայմանագիրը անգործության ժամկետում**՝ խախտելով օրենքով սահմանված պահանջը:

Մինչդեռ 2016 թ. «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 50-րդ հոդվածի 7-րդ մասի «բ» պարբերությամբ **խորհրդին արգելվել է ընդունել պայմանագիրը անվավեր ճանաչելու մասին որոշում:**

Նշված նորմերի համադրումից ակնհայտ է դառնում, որ 2016 թ. «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով խորհուրդը զրկվել է կնքված պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելու իրավունքից այն դեպքում, երբ պայմանագիրը կնքվել է մինչև անգործության ժամկետը լրանալը,

այսինքն՝ երբ պայմանագիրը կնքվել է օրենքի պահանջների խախտմամբ:

Արդյունքում մինչև անգործության ժամկետը լրանալը օրենքի խախտմամբ կնքված պայմանագրի պայմաններում անձը զրկվում է նաև պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները և որոշումները գնումների բողոքարկման խորհրդին բողոքարկելու իրավունքից, քանզի «Գնումների մասին» 2016 թ. ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 3-րդ մասը յուրաքանչյուր անձին իրավունք է վերապահում բողոքարկելու պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները և որոշումները գնումների բողոքարկման խորհրդին **նախքան պայմանագրի կնքումը:**

Ելնելով վերոշարադրվածից՝ կարելի է եզրակացնել, որ 2016 թ. «Գնումների մասին» ՀՀ նոր օրենքով ներդրված պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի որոշումները արտադատական կարգով բողոքարկելու համակարգում առկա են հիմնախնդիրներ, որոնք հանգեցնում են գնումների բողոքարկման արտադատական համակարգի արդյունավետության նվազմանը:

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО СТАТУСА СОВЕТА ПО ОБЖАЛОВАНИЮ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК, ЗАКРЕПЛЕННОГО ЗАКОНОМ РА «О ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПКАХ» ОТ 13.12.2016 ГОДА

Асмик Енгоян

Президент-основатель ООО «Центра по содействию государственных закупок», доцент кафедры конституционного права ЕГУ, кандидат юридических наук

В данной статье проведен сравнительный анализ досудебной системы обжалования процесса государственных закупок, предусмотренной законом РА «О государственных закупках» как от 22.12.2010 года, так и от 16.12.2016 года.

Нами выявлены некоторые недоработки при закреплении правового статуса Совета по обжалованию закупок законом РА «О государственных закупках» от 16.12.2016 года, которые по нашему мне-

нию, приводят к нарушению независимости Совета и в результате к понижению эффективности досудебной системы обжалования процесса государственных закупок.

SOME ISSUES ON THE LEGAL STATUS OF THE APPEAL COUNCIL OF THE STATE PROCUREMENTS STIMULATED BY THE LAW OF RA ON THE STATE PROCUREMENTS ADOPTED ON DECEMBER 16, 2016

Hasmik Yengoyan

President of the Procurement Support Center,
Docent of the YSU Cairs 0f Civil Law,
Condidate of Legal Scences

The article contains a comparative analysis of the pre-judicial system of appealing the State procurement procedure stipulated by the law of RA "on State Procurements" adopted both on December 22, 2010 and on December 16, 2016. Through a comparative analysis, the author has identified some flaws in securing the legal status of the Appeal Council of the State Procurements according to the law of RA on the State Procurements adopted on December 16, 2016. According to H. Yengoyan, the latter leads to violation of the Council's independence and, as a result, decreases the effectiveness of the pre-judicial system of appeals against the State Procurement procedure.

Բանալի բառեր - «Գնումների մասին» ՀՀ օրենք, գնման գործընթաց, գնումների բողոքարկման խորհուրդ, պատվիրատուի որոշումները բողոքարկելու կարգը
Ключевые слова: закон РА «О государственных закупках», процесс государственных закупок, Совет по обжалованию государственных закупок, порядок обжалования процесса государственных закупок
Keywords: State procurement laws of RA, state procurement disputes settlement procedure, The Appeal Council of State Procurement